

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1883-1884/2559

นางสุรีย์ แซ่โจ้ว กับพวกโจทก์ นายไชย ทั้งสามพันธุจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1363, ป.พ.พ. มาตรา 1737, ป.พ.พ. มาตรา 1738, ป.พ.พ. มาตรา 1749, ป.วิ.พ. มาตรา 144, ป.วิ.พ. มาตรา 145, ป.วิ.พ. มาตรา 249, ป.วิ.พ. มาตรา 172, ป.พ.พ. มาตรา 1629, ป.พ.พ. มาตรา 1141, ป.พ.พ. มาตรา 1364

ย่อ / หลักกฎหมาย

การที่โจทก์ที่ 2 ถึงที่ 6 อ้างความเป็นบุตรทายาทโดยธรรมของผู้ตายฟ้องเรียกร้องทรัพย์สิน เฉพาะที่เป็นทรัพย์มรดกของผู้ตายให้จำเลยแบ่งปันทรัพย์มรดกให้แก่โจทก์ที่ 2 ถึงที่ 6 อันเป็น ข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหา เมื่อโจทก์ที่ 2 ถึงที่ 6 เรียกร้องจำเลยแบ่งปันทรัพย์มรดกให้แล้ว แต่จำเลยเพิกเฉย จึงขอให้ศาลบังคับจำเลยแบ่งปันทรัพย์มรดก คำฟ้องของโจทก์ที่ 2 ถึงที่ 6 จึง เป็นการแสดงโดยชัดแจ้งซึ่งสภาพแห่งข้อหาและคำขอบังคับชอบด้วย ป.วิ.พ. มาตรา 172 แล้ว ส่วนโจทก์ที่ 1 จะเป็นเจ้าของรวมในทรัพย์มรดกของผู้ตายหรือไม่ ก็ขอบที่จำเลยจะยกขึ้นเป็นข้อ ต่อสู้กับโจทก์ที่ 1 ในสำนวนแรก ไม่ทำให้คำฟ้องโจทก์ที่ 2 ถึงที่ 6 ในสำนวนหลังส่วนที่เกี่ยวกับ โจทก์ที่ 1 เคลือบคลุม กรณีที่ตามฟ้องโจทก์ทั้งหกและคำให้การของจำเลยต่างรับกันได้ว่าที่ดินและ สิ่งปลูกสร้างบนที่ดินตามฟ้องมีบริษัทต่าง ๆ เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ โจทก์ทั้งหกก็ได้มีคำขอท้าย ฟ้องให้แบ่งที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างแก่โจทก์ทั้งหก คดีจึงไม่มีประเด็นข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดินพร้อม สิ่งปลูกสร้างว่าเป็นทรัพย์มรดกของผู้ตายหรือไม่ และในส่วนรายนต์จำนวน 25 ค้น ศาลอุทธรณ์ วินิจฉัยไว้แล้วว่า ไม่อาจรับฟังได้ว่าเป็นทรัพย์สินของผู้ตาย โจทก์ทั้งหกมิได้โต้แย้งคัดค้าน คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ที่ได้วินิจฉัยไว้ดังกล่าวว่า ไม่ถูกต้องและคลาดเคลื่อน หรือไม่ ขอบด้วยกฎหมายอย่างไร และที่ถูกต้องแล้วศาลอุทธรณ์ควรวินิจฉัยอย่างไร จึงเป็นฎีกาที่ไม่ชัดแจ้ง ไม่ชอบด้วย ป.วิ.พ. มาตรา 249 วรรคหนึ่ง (เดิม) ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย เมื่อศาลชั้นต้นมีคำสั่ง วินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2547 ว่า โจทก์ที่ 1 เป็นเจ้าของรวมในทรัพย์มรดกของ ผู้ตายและเป็นผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์มรดกของผู้ตายทั้งหมด แม้โจทก์ที่ 1 ในสำนวนแรกจะยื่น ฟ้องคดีนี้ไว้ก่อนและจำเลยยื่นคำให้การไว้ในสำนวนแรกก่อนที่ศาลชั้นต้นในคดีดังกล่าวจะมี คำวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีก็ตาม แต่ใน

คำพิพากษา

คดีนี้โจทก์ที่ 1 อ้างสิทธิในฐานะเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมในทรัพย์มรดกของผู้ตายที่ทำมาหาได้ ร่วมกันทั้งหมด โจทก์ที่ 2 ถึงที่ 6 อ้างสิทธิในฐานะทายาทโดยธรรมของผู้ตายเช่นเดียวกันกับในคดี ดังกล่าว กรณีจึงถือว่าโจทก์ทั้งหกและจำเลยเป็นคู่ความเดียวกันกับคดีดังกล่าว เมื่อไม่ปรากฏว่า คำสั่งของศาลชั้นต้นที่ได้วินิจฉัยไว้ดังกล่าวได้ถูกเปลี่ยนแปลง แก้ไข กลับ หรือดเสีย คำสั่งของ ศาลชั้นต้นในคดีดังกล่าวย่อมผูกพันโจทก์ทั้งหกและจำเลยนับตั้งแต่วันที่ได้อำนาจ คำสั่ง ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 145 วรรคหนึ่ง ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ไม่อาจวินิจฉัยประเด็นเกี่ยวกับความเป็นเจ้าของ กรรมสิทธิ์รวมในทรัพย์มรดกที่โจทก์ทำมาหาได้ร่วมกันกับผู้ตายทั้งหมดในคดีนี้ได้อีก เพราะ เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาอันเกี่ยวกับประเด็นที่ศาลชั้นต้นในคดีดังกล่าวได้วินิจฉัยไว้แล้ว ซึ่งต้องห้ามตาม ป.วิ.พ. มาตรา 144 และแม้ว่าศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์จะวินิจฉัยตามประเด็น

ในคำให้การของจำเลยไปโดยไม่ชอบ แต่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ก็มีได้รับฟังข้อเท็จจริงเป็น
อย่างอื่น จึงไม่มีเหตุให้เพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตาม ก็ไม่
ก่อให้เกิดสิทธิแก่จำเลยที่จะฎีกาต่อมาได้ ฎีกาของจำเลยในข้อนี้จึงเป็นข้อที่มีได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้ว
โดยชอบในศาลล่างทั้งสอง ต้องห้ามตาม ป.วิ.พ. มาตรา 249 วรรคหนึ่ง ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย แม้
ศาลชั้นต้นในคดีดังกล่าวจะมีคำสั่งตั้งให้ จำเลย นาวาตรีหญิง ร. ในฐานะผู้แทนโดยชอบธรรม ว. ข.
ในฐานะผู้แทนโดยชอบธรรม ม. กับ ร. โจทก์ ที่ 1 ที่ 2 ที่ 3 ที่ 5 และที่ 6 เป็นผู้จัดการมรดกของ
ผู้ตายร่วมกันแล้วก็ตาม ผู้จัดการทั้งหลายก็ยังคงมีหน้าที่ต้องแบ่งปันทรัพย์มรดกให้เป็นไปตามสิทธิ
ของทายาทโดยธรรมแต่ละคน หากทายาทโดยธรรมคนใดไม่ได้รับหรือได้รับส่วนแบ่งไม่ครบตาม
สิทธิย่อมมีสิทธิเรียกร้องหรือฟ้องผู้จัดการมรดกหรือทายาทอื่นที่ครอบครองทรัพย์มรดกให้แบ่งแก่
ตนได้ และแม้ว่าจะมีเจ้าหนี้ของผู้ตายที่ยังมิได้รับชำระหนี้ เจ้าหนี้ก็น่าจะชอบที่จะใช้สิทธิเรียกร้องให้
ชำระหนี้จากทายาทโดยธรรมคนใดหรือผู้จัดการมรดกของผู้ตายก็ได้ แม้ทรัพย์มรดกจะได้แบ่งไป
แล้วก็ตาม ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1737 และ 1738 ดังนั้น การที่ผู้จัดการมรดกหรือเจ้าหนี้กองมรดกที่
ยังมิได้รับชำระหนี้ จึงมิได้เป็นเหตุทำให้สิทธิในการเรียกร้องขอแบ่งทรัพย์มรดกของโจทก์ที่ 2 ถึงที่
6 ในฐานะทายาทโดยธรรมเสื่อมเสียไป เมื่อผู้ตายมีทายาทโดยธรรมรวม 10 คน แม้โจทก์ที่ 3 จะ
ถอนฎีกาไปแล้ว แต่สิทธิของโจทก์ที่ 2 และที่ 4 ถึงที่ 6 และจำเลยคงมีสิทธิได้รับส่วนแบ่ง
ทรัพย์มรดกของผู้ตายเพียงคนละ 1 ใน 10 ส่วน ซึ่งในกรณีเช่นนี้ มิใช่การกันส่วนแบ่งทรัพย์มรดก
ไว้เพื่อทายาทอื่นที่มีได้เป็นคู่ความหรือร้องสอดเข้ามาในคดีอันจะเป็นการต้องห้ามตาม ป.พ.พ.
มาตรา 1749 เมื่อทรัพย์มรดกของผู้ตายมีโจทก์ที่ 1 เป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยก็หนึ่งโดยไม่ปรากฏว่า
เป็นการแบ่งทรัพย์สินในเวลาที่ไม่เป็นโอกาสอันควรตาม ป.พ.พ. มาตรา 1363 วรรคสาม โจทก์ที่ 1
สำนวนแรกจึงมีอำนาจฟ้องขอแบ่งปันทรัพย์มรดกของผู้ตายได้ และโจทก์ที่ 2 ถึงที่ 6 ในสำนวน
หลังมีอำนาจฟ้องขอแบ่งปันทรัพย์มรดกของผู้ตายที่จำเลยครอบครองอยู่ได้คดีทั้งสองสำนวนนี้
ศาลชั้นต้นพิจารณาและพิพากษารวมกันโดยให้เรียกโจทก์สำนวนแรกว่า โจทก์ที่ 1 เรียกโจทก์
สำนวนหลังว่าโจทก์ที่ 2 ถึงโจทก์ที่ 6 และเรียกจำเลยทั้งสองสำนวนว่า จำเลย โจทก์ทั้งสองสำนวน
ฟ้องและแก้ไขคำฟ้อง ขอให้จำเลยแบ่งทรัพย์มรดกเป็นเงิน 12,708,812,142.80 บาท แก่โจทก์ที่ 2
ถึงที่ 6 และขอมิให้จำเลยเข้าขัดขวาง หรือก้ำก่าย หรือยุ่งเกี่ยวกับการถือสิทธิครอบครอง และ
จดทะเบียนเป็นเจ้าของทรัพย์สินตามฟ้องของโจทก์ทั้งหก หากจำเลยไม่สามารถส่งมอบทรัพย์สิน
ดังกล่าวได้ ให้ชดเชยราคาตามมูลค่าทรัพย์สิน จำนวน 16,117,992,000 บาท แก่โจทก์ที่ 1
และจำนวน 12,708,812,142.80 บาท แก่โจทก์ที่ 2 ถึงที่ 6 จำเลยให้การขอให้ยกฟ้องโจทก์ทั้งหก
ทั้งสองสำนวน ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า โจทก์ที่ 1 เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ร่วมในทรัพย์สินของนาย
ชวลิต ผู้ตาย จึงมีสิทธิในทรัพย์สินดังกล่าวถึงหนึ่ง ส่วนที่เหลืออีกถึงหนึ่งเป็นทรัพย์มรดกของผู้ตาย
โจทก์ที่ 2 ถึงที่ 6 เป็นผู้สืบสันดานของผู้ตายมีสิทธิได้รับมรดกของผู้ตาย ตาม
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1629 (1) ให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดย
กำหนดค่าทนายความ 60,000 บาท ค่าขออื่นให้ยก โจทก์ทั้งหกและจำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์
พิพากษาแก้เป็นว่า จำเลยถือหุ้นพิพาทตามฟ้องโจทก์ทั้งหกคือบริษัทฮาร์ตโรค คาเฟ่ จำกัด
จำนวน 500 หุ้น บริษัทแอม ครุส โลว์ จำกัด จำนวน 40,500 หุ้น บริษัทสปอร์ต-เฮลท์ซิตี จำกัด
จำนวน 1,000 หุ้น บริษัท ที.ชวลิต จำกัด จำนวน 10 หุ้น บริษัทซีโน เนชั่นแนล จำกัด จำนวน 10
หุ้น บริษัทแอมบาซาเดอร์ จำกัด จำนวน 500 หุ้น บริษัทแอมคอนซัลแตนท์ จำกัด จำนวน 500
หุ้น บริษัทบิลเลียนแนร์ คลับ จำกัด จำนวน 500 หุ้น บริษัทแอม ดาร์ริง จำกัด จำนวน 500 หุ้น

บริษัทแอม เรียล เอสเตท คอนสตรัคชั่น จำกัด จำนวน 500 หุ้น บริษัทแอม ซี แอนด์ แอร์
ทรานสปอร์ต จำกัด จำนวน 500 หุ้น บริษัทแอม แอร์ไลน์ จำกัด จำนวน 500 หุ้น บริษัทแอม ทัวร์
แอนด์แทรเวล จำกัด จำนวน 500 หุ้น บริษัทไชย จำกัด จำนวน 325,000 หุ้น บริษัทสยาม - ไทย
(1982) จำกัด จำนวน 10 หุ้น บริษัททีแอนด์เอ็นครุสไลน์ จำกัด จำนวน 500 หุ้น บริษัทชวริน จำกัด
จำนวน 130,000 หุ้น บริษัทแอมเทล โฮลดิ้งส์ จำกัด จำนวน 91,998 หุ้น บริษัทเทพรัตนพันธ์
จำกัด จำนวน 1,000 หุ้น บริษัทแอมเทล แอดส์ จำกัด จำนวน 800 หุ้น บริษัทชวริน โฮลดิ้งส์ จำกัด
จำนวน 500 หุ้น บริษัทแอม กรุป ฟู้ด แอนด์เบฟเวอร์เรท โปรดักส์ชั่น จำกัด จำนวน 500 หุ้น
บริษัทแอมโฮลดิ้งส์ จำกัด จำนวน 500 หุ้น บริษัทแอมบาสซาเดอร์ประกันภัย จำกัด จำนวน
10,000 หุ้น บริษัทแอม แอร์คอนดิชั่น บัส จำกัด จำนวน 500 หุ้น บริษัทแอมเทลกรุ๊ป กรุงเทพ
จำกัด จำนวน 9,977,998 หุ้น และบริษัทแอมบาสซาเดอร์คลับ จำกัด จำนวน 500 หุ้น แทนผู้ตาย
ซึ่งโจทก์ที่ 1 เป็นเจ้าของรวมในหุ้นพิพาทดังกล่าวทั้งหนึ่ง ส่วนอีกทั้งหนึ่งของหุ้นพิพาทดังกล่าว
ยกเว้นหุ้นบริษัทแอมบาสซาเดอร์คลับ จำกัด จำนวน 500 หุ้น เป็นทรัพย์สินมรดกของทายาท โดยหุ้น
พิพาทตามฟ้องโจทก์ทั้งหกเป็นทรัพย์สินที่ต้องรวบรวมเข้ากองมรดกเพื่อแบ่งปันแก่เจ้าของรวมและ
ทายาทต่อไป ค่าขออื่นนอกจากนี้ให้ยก ให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมในศาลชั้นต้นแทนโจทก์ทั้ง
หกโดยกำหนดค่าทนายความสำนวนละ 30,000 บาท ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ
นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น โจทก์ทั้งหกและจำเลยฎีกา ระหว่างพิจารณา
ของศาลฎีกา โจทก์ที่ 3 ยื่นคำร้องขอถอนฎีกา ศาลฎีกามีคำสั่งอนุญาตและให้จำหน่ายคดีเฉพาะ
โจทก์ที่ 3 ออกจากสารบบความ ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความมิได้โต้แย้งกันในชั้นนี้ฟัง
เป็นยุติได้ว่า โจทก์ที่ 1 และผู้ตายจดทะเบียนสมรสกันวันที่ 28 มกราคม 2500 มีบุตรด้วยกัน 1 คน
คือ โจทก์ที่ 2 ต่อมาวันที่ 4 เมษายน 2504 โจทก์ที่ 1 กับผู้ตายจดทะเบียนหย่าแต่ยังคงอยู่กันฉัน
สามีภริยากันแล้วมีบุตรด้วยกันอีก 6 คน คือ โจทก์ที่ 3 ถึงโจทก์ที่ 6 นางสาวชวนาถ และจำเลยซึ่ง
ผู้ตายจดทะเบียนรับรองบุตรแล้ว โจทก์ที่ 2 ถึงที่ 6 นางสาวชวนาถและจำเลยจึงเป็น
ทายาทโดยธรรมของผู้ตาย ผู้ตายเป็นผู้ก่อตั้งบริษัทและโอนหุ้นของบริษัทให้แก่จำเลยเป็นผู้ถือหุ้น
รวม 27 บริษัท ส่วนที่ดินและสิ่งปลูกสร้างบนที่ดินมีชื่อบริษัทต่าง ๆ ที่ผู้ตายก่อตั้งขึ้นเป็นเจ้าของ
กรรมสิทธิ์ และรถยนต์จำนวน 25 คัน อยู่ในความครอบครองของบริษัทชวริน จำกัด คดีมีปัญหา
ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยว่า ฟ้องโจทก์ที่ 2 ถึงที่ 6 เคลือบคลุมหรือไม่ โดยจำเลยฎีกาว่า
โจทก์ที่ 2 ถึงที่ 6 ไม่ได้บรรยายให้ชัดแจ้งว่าทรัพย์สินที่ผู้ตายกับโจทก์ที่ 1 ทำมาหาได้ร่วมกัน
อย่างนั้น เห็นว่า โจทก์ที่ 2 ถึงที่ 6 อ้างความเป็นบุตรทายาทโดยธรรมของผู้ตายฟ้องเรียกร้อง
ทรัพย์สินเฉพาะที่เป็นทรัพย์สินมรดกของผู้ตายให้จำเลยแบ่งปันทรัพย์สินมรดกให้แก่โจทก์ที่ 2 ถึงที่ 6
อันเป็นข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหา เมื่อโจทก์ที่ 2 ถึงที่ 6 เรียกร้องจำเลยแบ่งปันทรัพย์สินมรดก
ให้แล้ว แต่จำเลยเพิกเฉย จึงขอให้ศาลบังคับจำเลยแบ่งปันทรัพย์สินมรดก ค่าฟ้องของโจทก์ที่ 2 ถึงที่
6 จึงเป็นการแสดงโดยชัดแจ้งซึ่งสภาพแห่งข้อหาและค่าขอบังคับขอบด้วยประมวลกฎหมายวิธี
พิจารณาความแพ่ง มาตรา 172 แล้ว ส่วนโจทก์ที่ 1 จะเป็นเจ้าของรวมในทรัพย์สินมรดกของผู้ตาย
หรือไม่ ก็ชอบที่จำเลยจะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้กับโจทก์ที่ 1 ในสำนวนแรก ไม่ทำให้คำฟ้องโจทก์ที่ 2
ถึงที่ 6 ในสำนวนหลังส่วนที่เกี่ยวกับโจทก์ที่ 1 เคลือบคลุม คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของ
โจทก์ที่ 1 ที่ 2 และที่ 4 ถึงที่ 6 และจำเลยต่อไปว่า จำเลยต้องแบ่งทรัพย์สินตามฟ้องให้แก่โจทก์ทั้ง
หกหรือไม่ เพียงใด ที่โจทก์ที่ 1 ที่ 2 และที่ 4 ถึงที่ 6 ฎีกาขอให้จำเลยแบ่งทรัพย์สินตามฟ้องให้แก่
โจทก์ทั้งหกตามส่วนนั้น เห็นว่า ตามฟ้องโจทก์ทั้งหกและคำให้การของจำเลยต่างรับกันได้ว่าที่ดิน

และสิ่งปลูกสร้างบนที่ดินตามฟ้องมีบริษัทต่าง ๆ เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ โจทก์ทั้งหกก็ไม่ได้มีคำขอ
ท้ายฟ้องให้แบ่งที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างแก่โจทก์ทั้งหก คดีจึงไม่มีประเด็นข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน
พร้อมสิ่งปลูกสร้างว่าเป็นทรัพย์สินมรดกของผู้ตายหรือไม่ ส่วนรถยนต์จำนวน 25 คัน ศาลอุทธรณ์
วินิจฉัยไว้แล้วว่า รถยนต์จำนวน 25 คัน ไม่อาจรับฟังได้ว่าเป็นทรัพย์สินของผู้ตาย โจทก์ทั้งหกมิได้
โต้แย้งคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ที่ได้วินิจฉัยไว้ดังกล่าวว่า ไม่ถูกต้องและคลาดเคลื่อน
หรือไม่ชอบด้วยกฎหมายอย่างไร และที่ถูกต้องแล้วศาลอุทธรณ์ควรวินิจฉัยอย่างไร จึงเป็นฎีกาไม่
ขัดแย้ง ไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 249 วรรคหนึ่ง (เดิม) ศาลฎีกา
จึงไม่รับวินิจฉัย ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่า รถยนต์จำนวน 25 คัน ไม่ใช่ทรัพย์สินมรดกของผู้ตาย ส่วนหุ้น
ของบริษัทรวม 27 บริษัท ที่ผู้ตายยกให้จำเลยก่อนถึงแก่ความตายนั้น จำเลยฎีกาว่า หลังจากโจทก์
ที่ 1 และผู้ตายจดทะเบียนหย่ากันในปี 2504 โดยทำบันทึกข้อตกลงการหย่าแล้วยังอยู่กินกันฉัน
สามีภริยาจนมีบุตรด้วยกัน ต่อมาในปี 2517 จึงได้เลิกร้างกันไปโดยเด็ดขาดดังที่โจทก์ที่ 1 ให้การไว้
ต่อพนักงานคุมประพฤติตาม โดยผู้ตายไปพักอยู่ที่โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ กรุงเทพมหานคร ไม่
เคยแสดงออกต่อบุคคลทั่วไปว่าผู้ตายเป็นสามีของโจทก์ที่ 1 โจทก์ที่ 1 กลับไปใช้ชื่อสกุลเดิมและไม่
ได้อยู่กินกันฉันสามีภริยากันจนผู้ตายถึงแก่ความตาย จำเลยไม่ได้ถือหุ้นในบริษัทต่าง ๆ แทนผู้ตาย
แต่ผู้ตายได้ยกหุ้นให้แก่จำเลยโดยเสนหาก่อนตายเพราะเห็นว่าจำเลยเป็นบุตรชายเพียงคนเดียวที่
สืบวงศ์ตระกูลต่อจากผู้ตายตามขนบธรรมเนียมของคนจีน หุ้นในบริษัทต่าง ๆ จึงมิใช่ทรัพย์สินมรดก
ของผู้ตาย หุ้นที่มีชื่อจำเลยเป็นผู้ถือจึงเป็นของจำเลยนั้น เห็นว่า เมื่อได้ความตามฟ้องโจทก์ทั้งสอง
สำนวนและทางนำสืบของโจทก์ทั้งหกโดยที่จำเลยมิได้ให้การปฏิเสธและนำสืบเป็นอย่างอื่นว่า
จำเลยในฐานะทายาทโดยธรรมของผู้ตายเคยยื่นคำร้องขอต่อศาลชั้นต้นขอให้มีการตั้งจำเลยเป็น
ผู้จัดการมรดกของผู้ตายเป็นคดีหมายเลขดำที่ 8795/2544 ของศาลชั้นต้น และเมื่อวันที่ 30
มิถุนายน 2552 โจทก์ที่ 1 ที่ 2 และที่ 4 ถึงที่ 6 ยื่นคำร้องขอให้ศาลชั้นต้นพิจารณารวมการพิจารณา
เข้าด้วยกันกับคดีนี้ แม้ศาลอุทธรณ์จะยกคำร้อง แต่ก็ปรากฏตามสำเนาคำสั่งในคดีหมายเลขดำที่
8795/2544 หมายเลขแดงที่ 3707/2547 ของศาลชั้นต้นว่า จำเลยยื่นคำร้องขอเป็นผู้จัดการมรดก
ของผู้ตาย โจทก์ที่ 1 อ้างว่าเป็นเจ้าของรวมในทรัพย์สินมรดกของผู้ตายที่ทำมาหาได้ร่วมกันกับผู้ตาย
กึ่งหนึ่ง และโจทก์ที่ 2 ถึงที่ 6 เด็กชายวัชรวิศ โดยนางวาทรีหญิงเรณู ผู้แทนโดยชอบธรรม เด็กหญิง
มุกดา และเด็กหญิงฐิติรัตน์ โดยนางเขมิกา ผู้แทนโดยชอบธรรม อ้างความเป็นทายาทโดยธรรม
ของผู้ตายยื่นคำคัดค้านและขอให้ตั้งตนเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตาย เมื่อศาลชั้นต้นมีคำสั่งวินิจฉัย
ชี้ขาดตัดสินคดีเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2547 ว่า โจทก์ที่ 1 เป็นเจ้าของรวมในทรัพย์สินมรดกของผู้ตาย
และเป็นผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินมรดกของผู้ตายกึ่งหนึ่ง แม้โจทก์ที่ 1 ในสำนวนแรกจะยื่นฟ้องคดีนี้
ไว้ก่อนและจำเลยยื่นคำให้การไว้ในสำนวนแรกก่อนที่ศาลชั้นต้นในคดีดังกล่าวจะมีคำสั่งวินิจฉัยชี้ขาด
ตัดสินคดีก็ตาม แต่ในคดีนี้โจทก์ที่ 1 อ้างสิทธิในฐานะเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมในทรัพย์สินมรดกของ
ผู้ตายที่ทำมาหาได้ร่วมกันกึ่งหนึ่ง โจทก์ที่ 2 ถึงที่ 6 อ้างสิทธิในฐานะทายาทโดยธรรมของผู้ตาย
เช่นเดียวกันกับในคดีดังกล่าว กรณีจึงถือว่าโจทก์ทั้งหกและจำเลยเป็นคู่ความเดียวกันกับคดี
ดังกล่าว เมื่อไม่ปรากฏว่าคำสั่งของศาลชั้นต้นที่ได้วินิจฉัยไว้ดังกล่าวได้ถูกเปลี่ยนแปลง แก้ไข กลับ
หรือดเสีย คำสั่งของศาลชั้นต้นในคดีดังกล่าวย่อมผูกพันโจทก์ทั้งหกและจำเลยนับตั้งแต่วันที่ให้มี
คำสั่ง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 145 วรรคหนึ่ง ศาลชั้นต้นและ
ศาลอุทธรณ์ไม่อาจวินิจฉัยประเด็นเกี่ยวกับความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมในทรัพย์สินมรดกที่โจทก์
ทำมาหาได้ร่วมกันกับผู้ตายกึ่งหนึ่งในคดีนี้ได้อีก เพราะเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาอัน

เกี่ยวกับประเด็นที่ศาลชั้นต้นในคดีดังกล่าวได้วินิจฉัยไว้แล้ว ซึ่งต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 144 และแม้ว่าศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์จะวินิจฉัยตามประเด็นในคำให้การของจำเลยไปโดยไม่ชอบ แต่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ก็ได้รับฟังข้อเท็จจริงเป็นอย่างอื่น จึงไม่มีเหตุให้เพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตาม ก็ไม่ก่อให้เกิดสิทธิแก่จำเลยที่จะฎีกาต่อมาได้ ฎีกาของจำเลยในข้อนี้จึงเป็นข้อที่มีได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลล่างทั้งสอง ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 249 วรรคหนึ่ง (เดิม) ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ว่า โจทก์ที่ 1 เป็นเจ้าของรวมในทรัพย์มรดกของผู้ตายทั้งหนึ่ง ซึ่งในส่วนหุ้นของบริษัทต่าง ๆ นั้น แม้ผู้มีชื่อเป็นผู้ถือหุ้นในสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นหรือบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานของกฎหมายว่าเป็นผู้ถือหุ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1141 ก็ตาม แต่เมื่อได้ความตามทางนำสืบของโจทก์ทั้งหกและจำเลยที่รับกันฟังได้ว่า บุตรของผู้ตายจะเข้ามาช่วยทำงานบริหารบริษัทในเครือที่ผู้ตายก่อตั้งขึ้น โดยผู้ตายมีอำนาจจัดการโอนหุ้นของบริษัทต่าง ๆ ได้โดยลำพังแต่เพียงผู้เดียวโดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากบุคคลอื่นในครอบครัวและโจทก์ที่ 1 แม้ผู้ตายจะดำเนินการให้ผู้ใดเป็นผู้ถือหุ้นของบริษัทใดแล้วก็ตามแต่ผู้ตายก็ยังจะสามารถดำเนินการโอนหุ้นของบริษัทต่าง ๆ ไปยังบุตรคนอื่นได้อีกโดยไม่ปรากฏว่าผู้ถือหุ้นนั้นเสียค่าตอบแทนเพื่อให้ได้มาซึ่งหุ้นของบริษัทนั้น ๆ ทั้งยังได้ความ ตามฎีกาของจำเลยอีกว่า ที่ผู้ตายโอนหุ้นของบริษัทต่าง ๆ จากบุคคลในครอบครัวคนหนึ่งไปให้บุคคลในครอบครัวอีกคนหนึ่งหรือแม้กระทั่งการโอนหุ้นกลับคืนให้ผู้ตายเป็นเพราะมีข้อตกลงในครอบครัวว่าบุคคลใดประพฤติดเสียหาย ไม่ซื่อสัตย์ หรือมีปัญหาทำงานไม่ได้ ก็ให้ผู้ตายมีสิทธิโอนหุ้นคืนหรือโอนให้คนที่เหมาะสมกว่าเมื่อใดก็ได้ตามที่ผู้ตายต้องการ ข้อเท็จจริงที่ปรากฏตามทางนำสืบของคู่ความและฎีกาของจำเลยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้ตายเพียงแต่ให้จำเลยมีชื่อเป็นผู้ถือหุ้นไว้แทนผู้ตายเท่านั้น มิได้ยกหรือโอนหุ้นให้เป็นสิทธิเด็ดขาดของจำเลยหรือให้จำเลยเป็นผู้บริหารกิจการของบริษัทนั้นแต่เพียงผู้เดียวโดยเฉพาะแต่อย่างใด เพราะหากจำเลยประพฤติดเสียหาย ไม่ซื่อสัตย์ หรือมีปัญหาทำงานไม่ได้ ผู้ตายก็มีสิทธิโอนหุ้นกลับคืนหรือโอนให้บุคคลอื่นต่อไปได้เช่นกัน พยานหลักฐานของโจทก์ที่ 1 ที่ 2 และที่ 4 ถึงที่ 6 จึงมีน้ำหนักให้รับฟังได้ว่า จำเลยมีชื่อเป็นผู้ถือหุ้นของบริษัทต่าง ๆ ไว้แทนผู้ตาย ฎีกาของจำเลยในข้อนี้ฟังไม่ขึ้น แต่ในส่วนหุ้นของบริษัทแอมบาสซาเดอร์ จำกัด ในสำนวนแรกที่โจทก์ที่ 2 ถึงที่ 6 ไม่ได้ฟ้อง และบริษัทแอมบาสซาเดอร์คลับ จำกัด ในสำนวนหลังระบุหุ้นของบริษัทแอมบาสซาเดอร์คลับ จำกัด ไว้เท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับหนังสือรับรอง บัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น และหนังสือบริคณห์สนธิของบริษัทแอมบาสซาเดอร์คลับ จำกัด โดยไม่ปรากฏหนังสือรับรอง บัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น และหนังสือบริคณห์สนธิของบริษัทแอมบาสซาเดอร์ จำกัด ในทางนำสืบของโจทก์ทั้งหกแต่อย่างใด กรณีจึงไม่อาจรับฟังได้ว่าผู้ตายถือหุ้นและจำเลยถือหุ้นของบริษัทดังกล่าวแทนผู้ตาย จึงคงมีหุ้นบริษัทต่าง ๆ ที่ผู้ตายก่อตั้งขึ้นและถือหุ้นในระหว่างอยู่กินฉันสามีภริยากับโจทก์ที่ 1 ตามฟ้องรวม 26 บริษัท และเป็นทรัพย์มรดกของผู้ตายที่โจทก์ที่ 1 เป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยทั้งหนึ่งในฐานะเจ้าของรวมที่ทำมาหาได้ร่วมกัน ส่วนอีกทั้งหนึ่งย่อมเป็นทรัพย์มรดกของผู้ตายที่ตกทอดแก่ทายาทโดยธรรม เมื่อในคดีร้องขอตั้งผู้จัดการมรดกในคดีแพ่งหมายเลขคำที่ 8795/2544 หมายเลขแดงที่ 3707/2547 ของศาลชั้นต้นพบว่าทายาทโดยธรรมของผู้ตายรวม 10 คน คือ โจทก์ที่ 2 ถึงที่ 6 นางสาวชวนาถ จำเลย เด็กชายวัชรวิศ เด็กหญิงมุกดา และเด็กหญิงจิตรีรัตน์ ซึ่งต่างเป็นทายาทโดยธรรมในลำดับเดียวกัน แม้ศาลชั้นต้นในคดีดังกล่าวจะมีคำสั่งตั้งให้จำเลย นาวาตรีหญิงเรณูในฐานะ

ผู้แทนโดยชอบธรรมเด็กชายวัชรวิศ นางเขมิกาในฐานะผู้แทนโดยชอบธรรมเด็กหญิงมุกดา กับ เด็กหญิงฐิติรัตน์ โจทก์ที่ 1 ที่ 2 ที่ 3 ที่ 5 และที่ 6 เป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายร่วมกันแล้วก็ตาม แต่ ผู้จัดการมรดกทั้งหลายก็ยังคงมีหน้าที่ต้องแบ่งปันทรัพย์มรดกให้เป็นไปตามสิทธิของ ทายาทโดยธรรมแต่ละคน หากทายาทโดยธรรมคนใดไม่ได้รับหรือได้รับส่วนแบ่งไม่ครบตามสิทธิ ย่อมมีสิทธิเรียกร้องหรือฟ้องผู้จัดการมรดกหรือทายาทอื่นที่ครอบครองทรัพย์มรดกให้แบ่งแก่ตน ได้ และแม้ว่าจะมีเจ้าหนี้ของผู้ตายที่ยังมิได้รับชำระหนี้ เจ้าหนี้นั้นก็ชอบที่จะใช้สิทธิเรียกร้องให้ ชำระหนี้จากทายาทโดยธรรมคนใดหรือผู้จัดการมรดกของผู้ตายก็ได้ แม้ทรัพย์มรดกจะได้แบ่งไป แล้วก็ตาม ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1737 และ 1738 ดังนั้น การมี ผู้จัดการมรดกหรือเจ้าหนี้กองมรดกที่ยังมิได้รับชำระหนี้ จึงมิได้เป็นเหตุทำให้สิทธิในการเรียก ร้องขอแบ่งทรัพย์มรดกของโจทก์ที่ 2 ถึงที่ 6 ในฐานะทายาทโดยธรรมเสื่อมเสียไป เมื่อผู้ตายมี ทายาทโดยธรรมรวม 10 คน แม้โจทก์ที่ 3 จะถอนฎีกาไปแล้วแต่สิทธิของโจทก์ที่ 2 และที่ 4 ถึงที่ 6 และจำเลยคงมีสิทธิได้รับส่วนแบ่งทรัพย์มรดกของผู้ตายเพียงคนละ 1 ใน 10 ส่วน ซึ่งในกรณีเช่นนี้ มิใช่การกันส่วนแบ่งทรัพย์มรดกไว้เพื่อทายาทอื่นที่มีได้เป็นคู่ความหรือร้องสอดเข้ามาในคดีอันจะ เป็นการต้องห้ามตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1749 เมื่อทรัพย์มรดกของผู้ตายมี โจทก์ที่ 1 เป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยก็หนึ่งโดยไม่ปรากฏว่าเป็นการแบ่งทรัพย์สินในเวลาที่ไม่เป็น โอกาสอันควรตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1363 วรรคสาม โจทก์ที่ 1 ในสำนวน แรกจึงมีอำนาจฟ้องขอแบ่งกรรมสิทธิ์รวมในทรัพย์มรดกของผู้ตายได้ และโจทก์ที่ 2 ถึงที่ 6 ใน สำนวนหลังมีอำนาจฟ้องขอแบ่งปันทรัพย์มรดกของผู้ตายที่จำเลยครอบครองอยู่ได้ ที่ศาลอุทธรณ์ ไม่แบ่งปันทรัพย์มรดกให้ตามคำขอของโจทก์ทั้งหกจึงไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา ฎีกาของ โจทก์ที่ 1 ที่ 2 และที่ 4 ถึงที่ 6 ฟังขึ้น สำหรับฎีกาของคู่ความข้ออื่นศาลอุทธรณ์วินิจฉัยไว้ชอบด้วย เหตุผลแล้ว ศาลฎีกาไม่จำต้องวินิจฉัยอีกเพราะไม่ทำให้ผลคดีเปลี่ยนแปลง พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ จำเลยโอนหรือแบ่งหุ้นของบริษัทฮาร์ตโรค คาเฟ่ จำกัด จำนวน 500 หุ้น บริษัทแอม ครุส โกลด์ จำกัด จำนวน 40,500 หุ้น บริษัทสปอร์ต-เฮลท์ซิตี จำกัด จำนวน 1,000 หุ้น บริษัท ที.ชวลิต จำกัด จำนวน 10 หุ้น บริษัทซีโน เนชั่นแนล จำกัด จำนวน 10 หุ้น บริษัท แอมบาสซาเดอร์ คลับ จำกัด จำนวน 500 หุ้น บริษัทแอมคอนซัลแตนท์ จำกัด จำนวน 500 หุ้น บริษัทบิลเลียนแนร์ คลับ จำกัด จำนวน 500 หุ้น บริษัทแอม ดาร์ริง จำกัด จำนวน 500 หุ้น บริษัทแอม เรียว เอสเตท คอนสตรัคชั่น จำกัด จำนวน 500 หุ้น บริษัทแอมซี แอนด์ แอร์ ทรานสปอร์ต จำกัด จำนวน 500 หุ้น บริษัทแอม แอร์ไลน์ จำกัด จำนวน 500 หุ้น บริษัทแอม ทัวร์แอนด์ แทรเวล จำกัด จำนวน 500 หุ้น บริษัทไชย จำกัด จำนวน 325,000 หุ้น บริษัทสยาม - ไทย (1982) จำกัด จำนวน 10 หุ้น บริษัททีแอนด์เอ็นครุ สไลน์ จำกัด จำนวน 500 หุ้น บริษัทชวริน จำกัด จำนวน 130,000 หุ้น บริษัทแอมเทล โฮลดิ้งส์ จำกัด จำนวน 91,998 หุ้น บริษัทเทพรัตนพันธ์ จำกัด จำนวน 1,000 หุ้น บริษัทแอมเทล แอดส์ จำกัด จำนวน 800 หุ้น บริษัทชวรินโฮลดิ้งส์ จำกัด จำนวน 500 หุ้น บริษัทแอม กรุป ฟู้ด แอนด์ เบฟเวอร์เรท โปรดักส์ชั่น จำกัด จำนวน 500 หุ้น บริษัทแอมโฮลดิ้งส์ จำกัด จำนวน 500 หุ้น บริษัท แอมบาสซาเดอร์ประกันภัย จำกัด จำนวน 10,000 หุ้น บริษัทแอม แอร์คอนดิชั่น บัส จำกัด จำนวน 500 หุ้น และบริษัทแอมเทลกรุ๊ป กรุงเทพฯ จำกัด จำนวน 9,977,998 หุ้น ให้แก่โจทก์ที่ 1 กึ่งหนึ่ง ส่วนทรัพย์มรดกที่เหลือให้จำเลยโอนหรือแบ่งหุ้นแก่โจทก์ที่ 2 และที่ 4 ถึงที่ 6 คนละ 1 ใน 10 ส่วน หากโอนหรือแบ่งไม่ได้ให้ดำเนินการตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1364 คำขออื่น นอกจากนี้ให้ยก ให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นฎีกาแทนโจทก์ที่ 1 ในสำนวนแรก และโจทก์ที่

2 ถึงที่ 6 ในสำนวนหลัง โดยกำหนดค่าทนายความสำนวนละ 30,000 บาท นอกจากที่แก้ไข
เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์

องค์คณะ

สมยศ เข้มทอง · ภาณุวัฒน์ ศุภะพันธุ์ · ภาวนา สุคันธวิช

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) ← deka.supremecourt.or.th ·
<https://www.thaideka.online/deka/1883-1884/2559>